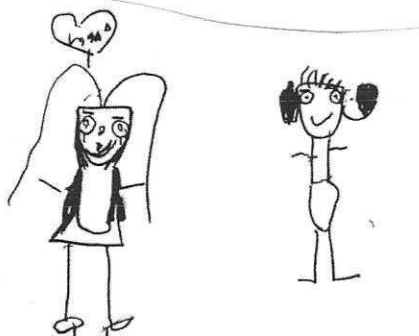

FAGLIG DEL

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	s2
Barnehagens verdigrunnlag.....	s2
Barn og barndom.....	s 4
Demokrati, mangfold og gjensidig respekt.....	s 4
Likestilling og likeverd.....	s 5
Bærekraftig utvikling.....	s 5
Livsmestring og helse.....	s 6
Trafikksikkerhet.....	s 9
Ansvar og roller.....	s 10
Omsorg og trygghet.....	s 11
Lek, vennskap og fellesskap.....	s 11
Danning.....	s 12
Læring.....	s 13
Kommunikasjon og språk.....	s 13
Medvirkning.....	s 15
Selvregulering.....	s 15
Samarbeid på tvers av avdelinger.....	s 16
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	s 17
Overganger.....	s 17
Barnehagen som pedagogisk virksomhet.....	s 20
Barnehagens arbeidsmåter.....	s 22
Barnehagens fagområder.....	s 27
Godkjenning.....	s 31

Vennskap!

Innledning

Stortinget har i lov 17. juni 2005 nr 64 om barnehager (barnehageloven) fastsatt overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver, jf. §1, §1a, §2, §3, §4 og §5. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen) fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver.

Hentet fra Rammeplan fastsatt av kunnskapsdepartementet 24. april 2017.

Vår årsplan skrives i sammenheng med Barnehageloven og Rammeplanen.

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Verdiene våre

TID – TILGJENGELIG - TILSTEDE

Når personalet har **TID**, er **TILGJENGELIGE** og **TIL STEDE** for barna, da er det mulig for oss:

- * gi barna rom for medvirkning, medbestemmelse og ansvar
- * å bygge opp om barnas selvfølelse,
- * å gi omsorg
- * å skape rom for mangfold, respekt og raushet

Det handler om å ha et våkent øye.

Det er også viktig for oss å ha tid, være tilgjengelige og tilstede for kollegaer og foreldre.

«Liker dere gulrøtter? Ja, da er ikke dere rever!

Klatremus og de andre dyrene i Hakkebakkeskogen(1983).

Visjonen vår

VEKST GJENNOM KLOKSKAP

VOKSENROLLEN er viktig i denne sammenhengen.

Vi er alle rollemodeller for barna og hverandre.

Målet er at barn og voksne - skal oppnå vekst sammen.

Vi mener

VEKST

- er vilje til utvikling
- er vilje til nytenkning
- er å være i bevegelse

Vi mener

KLOKSKAP

- er vilje til å gjøre det gode
- er refleksjon over egen praksis – tenke en gang til
- er å være åpen for andres meninger og innspill
- er å undre seg sammen med barna
- er å lytte
- er ”å ta barna i gode gjerninger” – legge vekt på det positive som igjen styrker barnas selvfølelse

Ut fra visjonen mener vi det er viktig å legge vekt på følgende i hverdagen og i relasjoner med barn, foreldre og kollegaer:

VI ER VOKSNE SOM SER
BARN, FORELDRE OG KOLLEGAER
MED KLOKSKAPENS ØYNE

Barn og barndom

I samarbeid og nær forståelse med hjemmet ønsker vi å skape en arena for en rik barndom. Vi ønsker å legge til rette for at alle barn føler trygghet, utfordring, utvikling og ikke minst glede. Leken er helt grunnleggende, og vi bruker mye tid på å etablere gode lekestrategier. Barns medvirkning er et viktig element for å få til dette på en god måte.

Demokrati, mangfold og gjensidig respekt

Vi opplever mangfold i form av at vi har familier som kommer fra forskjellige land og kulturer, men det er også mange ulike norske tradisjoner. Uansett skal vi fungere sammen, og det er viktig for oss å se på forskjellighet som en styrke. Med demokrati som utgangspunkt, har vi dermed ambisjon om å *komme langt sammen*.

Vi er åpne for å lære mer om tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen. Men vi er også opptatt av at noen familier ønsker å legge fortiden bak seg. Det er dermed også viktig å respektere dette. Utgangspunktet er respekt for ulikheter og at mangfold er en ressurs.

Konkrete forslag til arbeid med mangfold etter planleggingsdag våren 2019:

1. Gro Svolsbru veileder personalet (språkpedagog i kommunen).
2. Samarbeide med foreldre om ord og uttrykk
3. Velge ut noen ord på alle språk, som vi bruker aktivt
4. Gjøre mangfold til en berikelse for alle.
5. Skrive navn på forskjellige ting, på ulike språk
6. Heidi Reif til personalmøte
7. Bruke morsmål.no
8. Ikke glemme de norskspråklige
9. Få foreldre mer inn i barnehagen (mat, bøker..)
10. Få inspirasjon til bøker fra personalet på biblioteket, på foreldremøte.
11. Sang «vi er barn fra forskjellige land».
12. Språkløyper fra Udir.

Likestilling og likeverd

Det handler om at gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen.

Det handler også om å endre tradisjoner og holdninger knyttet til kjønn. Barna skal utfordres på nye områder.

Barnehagen skal synliggjøre et mangfold av familieformer og sørge for at alle barn får sine familier speilet i barnehagen.

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Hentet fra Rammeplanen fastsatt av kunnskapsdepartementet 24. april 2017.

I Hakkebakkeskogen barnehage reflekterer vi rundt egen holdning gjennom diskusjoner, praksisfortellinger og gjennom verdispill for likestilt pedagogisk praksis. Personalet må være bevisst på at det finnes mange måter å være gutter og jenter på, og bidra til å normalisere dette. Personlige holdninger preger oss i arbeidet med barna, og det er derfor viktig at vi løfter dette opp i diskusjoner i personalgruppa. Vi skal ha en pedagogisk praksis som fører til likestilling og likeverd i vår barnehage!

Mål:

Vi vurderer, leter etter og bruker bøker der barn og voksne representerer et mangfold og bryter med kjønnsstereotype oppfatninger.

«Nils har bursdag! Og han vet akkurat hva han ønsker seg – verdens fineste Barbie, selvfølgelig!»

Fra boka «Barbie-Nils og pistol-problemet» av Bjørn F. Rørvik

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik som vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.

Hentet fra Rammeplan fastsatt av kunnskapsdepartementet 24. april 2017.

Dette barnehageåret ønsker vi å fokusere på disse punktene i forbindelse med bærekraftig utvikling:

- Hjelp barn til å like seg selv, klare å si hva man er god på.
- Finne sine evner.
- Lære å takle motgang. Alle kan ha en dårlig dag, snakk med barna når de opplever dette. Det er barnet som kan velge å snu dette, men vi skal være der og hjelpe til.
- Når man kan ta vare på seg selv, kan man ta vare på andre.
- Vi bruker lekegrupper hvor vi øver på hvordan vi skal være med hverandre.
- Gjenbruk i formingsaktiviteter.
- Ikke kaste søppel i naturen, media har et stort fokus på plast i havet.
- Være ute i naturen, oppsøke fjell, skog og hav. Vi er en sentrumsbarnehage og må reise litt for å få varierte opplevelser i forhold til natur.
- Plukke og sortere søppel sammen med barna.
- Studere maur, insekter, fugler.
- Dyrke enkle urter i pallekasser, og bruke dette i maten vi tilbereder i barnehagen.
- Ikke kaste mat, øke bevissthet rundt dette med å ta vare på den maten vi har.
- Introdusere et variert kosthold, øke bevissthet rundt inntak av kjøtt og behovet for å redusere dette.

Livsmestring og helse

«Grønne tanker, glade barn» er et pedagogisk opplegg rettet mot å bedre barns psykiske helse. Vi bruker dette som et verktøy for å få barna til å forstå hvordan de kan håndtere forskjellige følelser og hvordan de kan endre en negativ tankegang. Verktøyet er veldig konkret og skal brukes til alle aldersgrupper i barnehagen. «Glade maur» er en app som viderefører tankegangen i det pedagogiske opplegget, og denne appen er tilgjengelig for barna på barnehagens iPader.

Personalet jobber også med validering av barna. Det betyr at de ansatte skal møte barnas følelser på en måte som gjør at barna kjenner forståelse og aksept for sine følelser. Invalidering betyr at vi ikke møter barnas følelser.

Invalidering	Validering
Barnet: «Jeg har ingen venner» Ansatt: «Joda, du leker jo med både Petter, Ole og Nina. Du har jo mange venner».	Barnet: «Jeg har ingen venner» Ansatt: «Føler du at du ikke har noen venner, det er ikke noen god følelse»

Vi er opptatt av å snakke med barna i situasjoner der de trenger hjelp. Vi må sette ord på barnas følelser, og hjelpe med gjennom vanskelig situasjoner. Når barna ikke har de bra, er det viktig å møte barna på det emosjonelle plan før vi går inn i den rasjonelle tankegangen. Det er viktig å kjenne på følelser, men det er også viktig å komme seg ut av det slik at resten av dagen kan bli god.

Fysisk aktivitet er viktig for god helse. Vi ønsker å bruke musikk, dans og sang for å inspirere til motorisk aktivitet både ute og inne.

Vi er også opptatt av at barna skal få oppleve variert og ulendt terreng når vi er ute på tur. Barnehagen har en vogn med plass til seks barn, slik at også de minste kan komme seg på tur vekk fra asfalt. Fine sentrumsnære områder som vi bruker er blant annet:

- Mesterfjellet
- Doktorfjellet
- Badeparken
- Bøkeskogen
- Kirkebukta
- «Bak Fram»
- «Storefjell»
- Kongleparken
- Parken ved AOK

Det er viktig for oss at barna får tid og anledning til å slappe av i barnehagen. Personalet legger til rette for rolige stunder blant annet med lesestunder, rolig musikk og ved å legge inn korte perioder hvor vi er helt stille eller bare visker med hverandre. Vinkevinduet på kjøkkenet fungerer ofte som en plass hvor barna kan trekke seg litt tilbake.

Positivt stress er det barnet opplever når det blir stilt overfor krav som er tilpasset dets utvikling, alder og evner, og dets fysiske og psykiske tilstand her og nå. Barnet blir derimot stresset på negativt vis når det stilles for store krav som ikke er tilpasset dets forutsetninger

Forskning.no

Vi jobber mot at barnas kosthold skal være i tråd med helsedirektoratets anbefalinger

HELSEDIREKTORATET

Mat og måltider i barnehagen

Retningslinjer for mat og måltider i barnehagen

Mat og drikke

1. Maten bør varieres over tid og gi varierte smaksopplevelser
2. Måltidene bør settes sammen av mat fra følgende tre grupper:
 - Gruppe 1: Grovt brød, grove kornprodukter, poteter, ris, pasta etc.
 - Gruppe 2: Grønnsaker og frukt/bær
 - Gruppe 3: Fisk, annen sjømat, kjøtt, ost, egg, erter, bønner, linser etc.
3. Plantemargarin og olje bør velges framfor smør og smørblandede margarintyper
4. Drikke til måltidene bør være skummet melk, ekstra lettmeik eller lettmeik

5. Vann er tørstedrikk mellom måltidene, og bør også tilbys til måltidene
6. Mat og drikke med mye tilsatt sukker bør unngås
7. De fleste markeringer og feiringer bør gjennomføres uten servering av søt og fet mat og søt drikke

Veilederen bygger på gjeldende anbefalinger for ernæring, utgitt 12/2018

Vi opplever til tider mobbeadferd i barnehagen. Det er viktig at personalet er til stede og oppdager dette, og handler i forhold til det. Nok voksne er et viktig stikkord i dette arbeidet, men det er minst like viktig at de voksne som er til stede fordeler seg rundt på barnehagens område, er årvåkne og veileder barna så raskt som mulig når handlingen kan være et tegn på mobbing.

Link til film om begynnende mobbeadferd i barnehagen:

<https://www.youtube.com/watch?v=6YbdNDE4Tos&t=294s>

Barnehagen har utarbeidet egen handlingsplan mot mobbing.

Vi skal ta ansvar om vi har indikasjoner på at barn har det vanskelig. Terskelen skal være lav for å gå i dialog med foreldre, og deretter ta kontakt med andre hjelpeinstanser ved behov for dette. Forebygging skal stå i fokus, det er lettere å gå i dialog før saker vokser seg store og kompliserte. Mer informasjon rundt dette omtales i eget skriv «Meldeplikt til barnevernet», som deles ut til alle ansatte.

Aktivitetsplikten

Barnehagen har plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Barnehagen skal jobbe forebyggende, og gjøre undersøkelse ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen skal så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

1. Hvilke problemer tiltakene skal løse
2. Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
3. Når tiltakene skal gjennomføres
4. Hvem som skal gjennomføre tiltakene
5. Når tiltakene skal evalueres

Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn. Ved mistanke eller kjennskap til dette skal det meldes direkte til styrer eller til eier av barnehagen.

Hentet fra Lov om barnehager

I Hakkebakkeskogen barnehage noterer vi uhensiktsmessige hendelser mellom barna i hverdagen, og tilbakemeldinger vi får fra foreldre i forhold til barns trygghet og trivsel. På denne måten vil vi lettere få oversikt over hyppighet av negativ adferd, og vil lettere få oversikt over om barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Vi skal ha lav terskel for å tilby familier både å sette i gang handlingsplan mot mobbing, og plan i forhold til aktivitetsplikten.

Trafikksikkerhet

Tiltak rundt trafikksikkerhet i barnehagen:

- Det går alltid en voksen først og sist ut og inn av porten.
- Vi holder hverandre i hendene to og to når vi går langs trafikkert vei. Det går alltid en voksen først og en voksen sist.
- Vi krysser gaten ved oppmerket fotgjengerovergang, der det er mulighet for det.
- Vi snakker med barna om trafikkregler, både når vi er i barnehagen, men også når vi er ute i trafikken. Det kjører blant annet både buss og traktor forbi barnehagen vår, og når søppelbilen kommer er denne ekstra stas. Disse situasjonene gir oss mange gode samtaler rundt dette med trafikk, for eksempel hvor store kjøretøyene er, hvor fort de kjører og hvor mye lyd de lager.
- Vi oppfordrer både personalet og foreldre til å bruke bilen minst mulig i nærheten av barnehagen
-

Vi oppfordrer også sterkt til at foreldre følger anbefalte retningslinjer for sikring av barn i bil, og at de er på vakt når barna skal ut/inn i bil, og ut/inn av port.

Dette sier lovverket om barn i bil

- *Det er påbudt å sikre barn i bil. Barn som er under 135 cm høye skal alltid bruke godkjent barnesikringsutstyr som er riktig i forhold til barnets vekt og høyde.*
- *Barn mellom 135 og 150 cm skal bruke godkjent barnesikringsutstyr dersom slikt utstyr er tilgjengelig i bilen. Det vil si at barnesikringsutstyret må brukes så lenge barnet er innenfor vekt- og høydegrensene. Etter dette skal både barn og voksne sikres med bilbeltet.*
- *Barn skal ikke transporteres i bakovervendt barnestol i forsete der det er airbag. Unntaket er hvis kollisjonsputen er deaktivert manuelt eller automatisk.*
- *I bil der det ikke er bilbelter (veteranbiler) skal barn under tre år ikke transporteres. Barn over tre år skal ikke transporteres i forsete i biler uten bilbelte.*

Ansvar og roller

Styret

-har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk (Rpl.2017).

Leder og speiderkontakt

Styremedlem/personalansvarlig

Styremedlem/foreldrerepresentant

Styremedlem/foreldrerepresentant

Ansatterepresentant/Utdanningsforbundet

Ansatterepresentant/Fagforbundet

Daglig leder

Varamedlemmer

Daglig leder

-har det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt (Rpl.2017).

Pedagogiske leder

-har ansvar for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet i tråd med godt faglig skjønn (Rpl.2017).

Barnehagelærer

-bistå ped.leder i det pedagogiske arbeidet.

Fagarbeidere og pedagogiske medarbeidere

-bistå ped.leder i det praktiske arbeidet.

Omsorg og trygghet

Omsorg innebærer både det å dekke barnas behov for stell, trøst, mat, frisk luft, hvile osv. men like viktig er det som går på kvaliteten i forholdet mellom barnet og voksne. En omsorgsfull relasjon er preget av: nærhet, lydhørhet, forståelse, sensitivitet, oppmerksomhet, innlevelse og evne og vilje til samspill.

Å være den ene for et barn innebærer å se og godta barnet som det er.

TID – TILGJENGELIG - TILSTEDE

Barn skal oppleve at de blir sett og hørt og at de blir tatt på alvor i barnehagen

Lek, vennskap og fellesskap

Den viktigste aktiviteten som foregår i barnehagen er lek. Leken preger hele barnehagedagen. Barna velger leken selv, den er frivillig, den gir mestringsopplevelser og styrker barnets selvfølelse. Leken påvirker barnets språklige-, emosjonelle-, intellektuelle-, fysiske-, og sosiale utvikling.

Gjennom å gi barna opplevelser og ideer, ønsker vi å inspirere til lek. Vi legger også til rette for god lek ved å tilpasse det fysiske miljøet etter barnas ønsker og behov så langt det lar seg gjøre. Å lese en bok eller ta med barna på en annerledes tur (skattejakt) kan være utgangspunkt for å sette i gang en lek i barnegruppa. Observasjon av barnegruppa er viktig for å kunne legge til rette på en måte som fanger barna. Det er også viktig at barna får medvirke underveis i leken, slik at de får et eierforhold til leken og slik at fantasien kan få fritt utløp.

Ved å rydde bort leker blir barna utfordret til å leke sammen på en annen måte. Dette kan føre til et større fokus på samspill mellom barna.

Naturen er en god arena for lek, og vi ønsker at barna skal få minst en turdag i uken. Vi ønsker at barna skal få erfaring med lek både på strand, fjell og i skog.

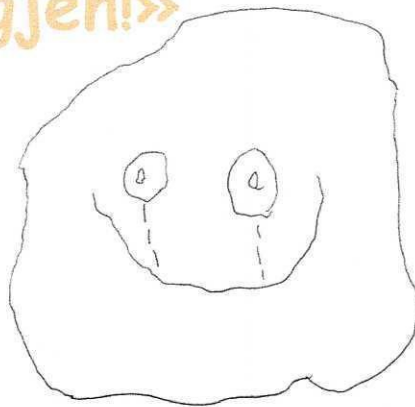
Vi bruker lekegrupper aktivt i oppstarten på høsten. Da ønsker vi at barna skal finne sin plass i gruppa, og få et godt utgangspunkt for videre lek og samspill. Personalet organiserer lekegruppene ved at det dannes små grupper på ca fem barn. Den voksne som har ansvar for gruppa velger aktivitet ut fra observasjoner rundt hva barna er opptatt av, å samarbeid og samhandling skal være et stikkord for aktiviteten. Målet er at barna skal kunne styre leken så mye som mulig på egenhånd, men den voksne skal være veileder underveis om det dukker opp behov.

Vi er opptatt av at det fysiske rommet skal innby til lek. Innredning og tilbud av leker/lekemateriell må være i tråd med barnas ønsker og behov. Leken er hele tiden i endring, og personalet må dermed henge med å følge opp initiativ som dukker opp i barnegruppa. De ansatte har også en viktig rolle i forhold til å inspirere barna til ny lek, og å gi innspill og utvikle lek som har stagnert. Dette kan gjøres både med for eksempel aktiv deltagelse, nye leker eller ominnredning av rom.

I Hakkebakkeskogen barnehage er vi opptatt av at barna skal bruke språket i leken. Dette fordi språket kan utvikle samspillet, inspirere til videreutvikling av leken og gi utløp for

barnas fantasi. Språket må også brukes for å finne løsninger på utfordringer som dukke opp underveis og til å forhandle om hvilken vei leken skal ta.

«Han var lei seg, fikk hjelp av venner og ble glad igjen!»

I Hakkebakkeskogen barnehage er det voksne som har **tid** er **tilgjengelige** og **tilstede** i forhold til barn i lek.

«Jente 2,5 og gutt 2,2 leker med sitteunderlag. De ruller, krabber og klatrer. De snakker ikke sammen, men de kommuniserer likevel. Blikk og latter viser tydelig at dette er et samspill som begge har stort utbytte av».

Danning

Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette.

Gjennom dannelsesprosessene i barnehagen blir barna i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrige på omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av fellesskapet. Danning handler om å bli seg selv i samspill med andre, og det er viktig å kunne håndtere tilbakemeldinger fra omgivelsene. De voksnes rolle er å tilrettelegge barna, og la barna få rom til å være seg selv. Vi tenker det er viktig at barna føler tilhørighet, både til samfunnet, natur og kultur. Alle har rett til å bli den beste utgaven av seg selv! Opplevelse av mestring kan føre til dette.

Personalet i Hakkebakkeskogen står sammen i tykt og tynt, og ønsker med dette å være gode rollemodeller for barna. Vi har en lang tradisjon for å ta vare på våre medarbeidere, og går langt for at hver enkelt skal ha det bra både privat og på jobb. Et motto er at «alt kan

håndteres», og med dette som utgangspunkt er det helt grunnleggende å ha trygghet og tillit i personalgruppa.

Læring

Barnehagen skal oppmuntre og støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær. Barna skal få utfordringer med utgangspunkt i deres interesser, kunnskap, alder og ferdigheter.

Læring foregår i det daglige samspillet mellom mennesker og barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer. Vi skal stille kloke spørsmål og sammen komme fram til kloke svar.

Læring foregår i formelle og uformelle situasjoner, gjennom planlagte aktiviteter og her og nå situasjoner inne og ute.

Vennskap og gode relasjoner i barnehagen er en forutsetning for læring og opplevelse av mestring og glede.

Kommunikasjon og språk

I bøkernes verden

Vi ønsker at Hakkebakkeskogen skal være en **BOK-BARNEHAGE**.

I det legger vi at bøker skal være utgangspunkt for mye av det vi gjør i barnehagehverdagen. Det handler om mer enn bare å lese en bok.

Metoder:

- Lesestund i mindre grupper
- Bokbad (barna utfordres til å velge ut en bok fra et bestemt utvalg, fortelle om grunn for valg av bok og tanker om innholdet i boka)
- Bok som utgangspunkt for dramatisering – barn og voksne
- Bok som inspirerer til forming
- Bok og samtale om innhold
- Bok og refleksjon, tankespinn, fantasi
- Personalet vurderer bøker (innhold, illustrasjoner, kjønnsroller)
- Vi knytter bruk av bøker opp mot de 7 fagområdene
- Helga fra biblioteket kommer jevnlig å leser bøker for oss.
- Besøk på biblioteket

Vi vil at barna skal bli opptatt av og glade i bøker og på den måten legge grunnlag for varige og gode lesevaner.

Vi ønsker:

At barna skal bli glade i bøker og at bøker gleder og inspirerer barna

At barna ber om å bli lest for

At personalet inspirerer og gjør barna nysgjerrige i forhold til bøker

Språkkommune og språkpakker

I 2020 ble Hakkebakkeskogen barnehage med i prosjektet Språkkommune i regi Larvik kommune. Dette er en nasjonal strategi med mål om å styrke språk, lese-og skriveferdigheter hos alle barn og elever ved å øke kompetansen om barns språk og språktilegnelse for personale i barnehager, skoler og SFO. Strategien retter særlig fokus på lesing og leseaktiviteter, overgangen barnehage-skole og de ansattes betydning i språklige relasjoner. I løpet av dette året har Klatremus og Revehiet jobbet med språkpakker utviklet som et verktøy til de ansatte.

Vi startet med å se på lese miljøet vi hadde i barnehagen og har laget en plass hvor barna enkelt har tilgang på bøker. Vi delte barnegruppen opp i mindre lesegrupper og hver voksen hadde ansvar for sin egen gruppe. Her ble det loggført hvem barn som ble lest for, samt skrevet ned observasjoner i etterkant. Bøkene vi har lest er blitt lest flere ganger og på ulike måter, blant annet startet vi med å se på bildene og snakket om dem. Når vi leser sammen med de yngste barna, er det også med forventning om at de skal delta, først med peking og kroppsspråk, og etter hvert med benevning.

Vi har funnet frem konkrete til de ulike bøkene slik at barna kunne forholde seg til noe fysisk. Vi har undret oss sammen og hatt samtaler om det vi har lest.

Når barn blir lest for kan de oppleve:

Språkutvikling og
kunnskap om verden

Samhørighet og gode
opplevelser mellom barn
og voksne

Å øve konsentrasjonsevnen

Å lære noe nytt

Å bruke
fantasien

Et større ordforråd

Medvirkning

I Lov om barnehager står det:

§ 3. Barns rett til medvirkning

”Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

**Dette krever kloke voksne som har
TID, er TILGJENGELIGE og TILSTEDE for barna.**

I Hakkebakkeskogen barnehage skal barnets stemme bli hørt, de skal få medvirke, ta ansvar, bli sett på som en ressurs og få mulighet til å bruke sine evner til å bidra i hverdagen.

Vi har utarbeidet et skjema med diverse spørsmål som vi bruker til samtaler med alle barna på stor avdeling. Denne samtalen gjennomføres hver vår, og er et utgangspunkt for både årsplan og månedsplaner for neste barnehageår. Spørsmålene handler mye om hva de liker å gjøre i barnehagen, og ønsker for nye aktiviteter som kan innføres. Men det handler også om hvordan de opplever personalet og om hvordan de har det hjemme.

Selvregulering

Selvregulering er evnen til å regulere tanker, følelser og adferd, med andre ord «tenke før man handler»

En forsker ved Harvard University mener at ingen barn er født

En forsker ved Harvard University mener at ingen barn er født med evnen til selvregulering, men evne til å tilegne seg det.

Alderen mellom 3-5 år er spesielt viktig med hensyn til utvikling av selvregulering.

Barn trenger selvregulering for å lære bedre. Forskere ved universitet i Stavanger fant i en ny studie (2020) at det var en sterk sammenheng mellom selvregulering og matematiske ferdigheter.

Selvregulering trenger vi for å kunne konsentrere oss, løse problemer samt planlegge og gjennomføre oppgaver.

Dette gjør vi i barnehagen:

- Bruk av regeltekst slik som sisten, gjemsel, haien kommer, rødt lys osv stimulerer selvreguleringen fordi barna må bruke oppmerksomhet, arbeidsminne og impulshemming for å være med på leken.
- Spille spill, øve på å vente på tur
- Danse etter musikk, når musikken stopper skal barna stå stille.
- Barna som er året yngre enn de eldste lager sin egen gruppe hvor vi snakker om og rollespiller ulike følelser. Vi øver på forskjellige metoder for å roe seg ned når en blir sint: Puste, telle til ti, gå vekk...
- Jobber med validering av alle barna.
- Organiserer Skolegruppa hvor selvregulering er et tema.
- Organiserer Supergruppa (de nest eldste barna) som jobber spesielt med selvregulering.

Dette kan gjøres hjemme:

- Flere studier har dokumentert at familier som daglig spiser middag sammen har en god effekt med hensyn til barnets selvregulering.
 - Husk du er rollemodell. Dersom du klarer å kontrollere følelsene dine og ikke lar deg styre av fristelser og impulser
- Nettside fra Buetat Familevernet: Littsint.no

Stress kan være selvreguleringens verste fiende:

«Barn har det ofte like travelt som oss foreldre og de kan fort bli stresset. Barn har akkurat like stort behov for ro og avslapning som voksne, men ofte trenger de litt hjelp til å skjønne det selv. Da er det fint å ha noen teknikker som kan veilede dem til å finne roen.»

Cathrine Mathiesen, yogainstruktør

Samarbeid på tvers av avdelingene med tanke på sosial og språklig stimulering

- Barna kan få komme på besøk til den andre avdelingen om de ønsker det.

- På noen arrangementer i barnehagen åpner vi døra mellom avdelingene og har langbord så vi kan spise sammen.
- Vi forsøker å gå på turer sammen, ha aktivitetsgrupper eller prosjekter med barn fra begge avdelingene på samme gruppe.
- Vi leker sammen på uteområdet.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Daglige samtaler ved levering og henting

Det viktig for oss å møte barna når de kommer til barnehagen, og snakke med foreldre ved henting. Her kan det være en fin mulighet til å utveksle beskjeder, men også å informere om hendelser hjemmefra eller ting som har skjedd i barnehagen i løpet av dagen.

Foreldresamtaler

Vi planlegger to foreldresamtaler pr. barn i året; en om høsten som er obligatorisk og en om våren. Vi har mulighet til å sette opp flere samtaler om foreldre eller barnehagen ønsker dette.

Foreldremøter

Vi legger opp til et foreldremøte i september/oktober hvor årsplanen bl.a. blir tatt opp. "Nye" og "gamle" foreldre møtes for første gang, vi har tid til å svare på spørsmål og nyttig informasjon blir gitt.

På våren har vi foreldremøte for nye familier som har oppstart i barnehagen påfølgende høst.

Årsmøte

Alle foreldre oppfordres hvert år på årsmøte om å komme med innspill til endringer for neste barnehageår. Personalet vurderer i etterkant hvordan dette kan tas med i årsplanen.

Alle familier i barnehagen har møteplikt på årsmøtet, så det er viktig at minst en fra hver familie stiller.

Årsmøtet skal være gjennomført innen utgangen av april hvert år.

Se vedtektene for Hakkebakkeskogen barnehage for mer informasjon.

Informasjon

Månedspanen ligger tilgjengelig på barnehagens hjemmeside/Kidplan, Informasjonsbrev for hver måned sendes ut på mail.

Bilder av barna og forskjellige aktiviteter legges ut både på «tavla» og i «album» på hjemmesiden/Kidplan

På «barneloggen» i Kidplan legges det også ut informasjon til den enkelte familie. Her informeres det blant annet om bleieskift, eventuell medisiner og sovetider.

På informasjonsskjermen i gangen dukker det jevnlig opp nyttig informasjon.

Overganger

Oppstart i barnehagen

Barn som får plass i Hakkebakkeskogen barnehage får tilbud om besøksdag før de starter opp i barnehagen. Da får barn og foreldre en omvisning i barnehagen, og får hilse på og snakke med sin primærkontakt. Ved selve oppstarten har vi en skriftlig rutine, som foreldrene gjøres kjent med, på hvordan vi ønsker at de tre første dagene legges opp, men foretar individuelle tilpasninger ved behov. Etter at barnet har gått en liten periode i barnehagen får foreldrene tilbud om en foreldresamtale i forhold til hvordan oppstarten har vært, en oppstartsamtale.

Bytte avdeling

Overgang fra avdeling Klatremus til avdeling Revehiet.

På slutten av dagen, siste dag før sommerferien går barna sammen med en forelder og Klatremus-primærkontakten sin inn til Revehiet. Barnet har med seg «Jeg boka mi» og setter den på plass i hylla på Revehiet. Barnet og foreldrene hilser på barnets nye primærkontakt på Revehiet. Vi tar et høytidelig overgangsbilde av barnet, sammen med foreldre og med gammel og ny primærkontakt.

Første dag etter ferien møter barna opp på Klatremus til avtalt tid og går sammen med en forelder og Klatremus - primærkontakten inn til Revehiet. Der møter de den nye Revehiet - primærkontakten sin. Barnet finner «Jeg boka mi» i hylla på Revehiet og får se bildet som ble tatt siste dag før ferien.

Vi avtaler i god tid slik at tidspunktet for barnets avskjed med avdeling Klatremus og velkomst på avdeling Revehiet passer både for foreldrene og for primærkontaktens vakter.

Vi beregner ca. 20 min pr barn før og etter ferien. Dersom det er mange barn som skal ha overgang fra Klatremus til Revehiet samme år, må muligens «overgangsritualet» fordeles over to dager for å ha god tid til hvert barn.

Vi informerer foreldrene om «overgangsritualet» i Klatremus sitt månedsbrev i mai/juni.

Vi forteller også i månedsbrevet om hva vi på Klatremus har fokus på, for å gjøre overgangen til Revehiet så smidig som mulig.

- Sitte ved bordet til alle er ferdige.
- Øve på å smøre selv.

- Øve på å kle på seg.
- Klare å vente litt..

Dette er også ting vi anbefaler foreldrene å jobbe litt med hjemme i løpet av sommeren. Vi oppfordrer også foreldrene til å snakke sammen med barna om at de skal begynne på ny avdeling etter ferien.

I månedsbrevet opplyser vi også om at når barnet flytter over på stor avdeling er det andre bestemmelser i forhold til voksentettheten, jfr. Barnehageloven. På avdeling Revehiet er det 1 voksen pr. 6 barn og på avd. Klatremus er det 1 voksen pr. 3 barn.

Barnehage og skole

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet veilederen

”Fra eldst til yngst – samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole”.

Der anbefales det bl.a.

- * *at barnet skal bli kjent med skolen i god tid før skolestart*
- * *lærere i skolen og ansatte i barnehagen har felles møteplasser for forventningsavklaring, kompetanseutvikling og felles planlegging*
- * *foreldre kan godkjenne informasjonsoverføring fra barnehagen til skolen*

På den måten avsluttes barnehagetiden på en god måte og skolen og skolefritidsordningen forbereder seg på å ta imot barnet.

Vi har **arbeidsgruppe** for de eldste barna, og der skal vi arbeide med:

- Skoleforberedende aktiviteter
- Sosial ferdighetstrening
- Selvstendighetstrening

Skoleforberedende aktiviteter: Barna får ulike oppgaver der de må øve på å skrive navnet sitt, sortere etter mint/størst etc.

Eksempel på **Sosial ferdighetstrening** kan være å vente på tur, å lytte...

Selvstendighetstrening innebærer at de øver seg på å være mest mulig selvstendig i garderobe, -og toalettsituasjonen.

Der det er behov for mer tilrettelegging, etableres det samarbeid med skolen i god tid før skolestart. Det sendes eget skjema til skolen angående to-språklige barn, dette for å forberede skolen på eventuell tilrettelegging.

Vi har en egen avslutning for skolestarterne for å markere at tiden i barnehagen er over. Barna får med seg «Jeg – boka» som inneholder minner fra årene i barnehagen.

På høsten inviterer vi skolebarna til gjensynsfest i barnehagen. Det er gøy å vise fram skolesekken og treffe igjen gamle venner.

Høsten 2019 introduserer Larvik kommune et årshjul for overgang barnehage/skole. Her legges det opp til et tettere samarbeid mellom barnehage og skole, hvor det legges ansvar på både styrere, rektorer og andre ansatte som har ansvar for skolestartere.

Jeg ønsker deg ikke gull,
ei heller penger og makt.
Jeg ønsker deg mot til å være deg selv..
og stå for det du har sagt
Jeg ønsker deg ikke en steinfri vei
Men motet til veien å gå..
Jeg ønsker deg kjærlighet i rikelig monn..
og venner å stole på.. ♥

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Planlegging

I forhold til vår planlegging av det pedagogiske arbeidet i barnehagen legger Rammeplanen føringer som vi må forholde oss til. Et eksempel på dette er:

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Hentet fra Rammeplan fastsatt av kunnskapsdepartementet 24. april 2017.

Hver vår har vi samtaler med barna på stor avdeling. Vi har utarbeidet et eget skjema som vi bruker som utgangspunkt for samtalene. Spørsmålene i skjema skal avdekke hva barna synes om barnehagen i forhold til året som har gått, og ønsker de har for neste barnehageår.

På årsmøte hvert år gir vi rom for at foreldrene skal komme med innspill og ønsker for neste barnehageår. Dette tar personalet med seg når årsplanen skrives. Brukerundersøkelsen fra Udir er også en del av utgangspunktet for endringer vi gjør for neste barnehageår.

Spontane observasjoner sammen med systematisk observasjon(Alle Med) av barnegruppa er viktige utgangspunkt for hvordan vi legger opp det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Dette kan gi oss oversikt på områder det kan være lurt å styrke kompetanse på, i hele barnegruppa.

Årsplan

Styrer leder prosessen med å utarbeide årsplanen, men hele personalet er deltagende, og bidrar i utformingen av både tekst og layout.

Prosessplan

For å øke kompetanse, og for å få til en mer felles forståelse i personalgruppa, velger vi å legge opp til prosessplaner som skal gå over tid. Tidsperspektivet på disse planene er 4 år. Se vedlegg 1.

Tiltaksplaner

For å følge opp konkrete tiltak på avdelingene lager vi tiltaksplaner for hvert halvår. Se vedlegg 2.

Vurdering

Rammeplan for barnehager stiller krav til vurderingsarbeidet.

Vi skal sammen med barn og foreldre systematisk vurdere arbeidet i barnehagen.

Å vurdere vil si å analysere, begrunne og sette ord på det vi gjør i barnehagen.

Vi må reflektere over hvorfor vi velger som vi gjør.

Denne prosessen vil bevisstgjøre oss på hva som er bra og hva som kan forbedres. Dette vil vi bruke i den videre planleggingen.

Personalet vil arbeide med dette i det daglige arbeidet, på personalmøter hver 4. uke og på planleggingsdager 5 dager i året.

Vi vurderer voksenrollen, barns rett til medvirkning, det daglige arbeidet med barna/hverdagsaktivitetene, fagområdene og andre sentrale begreper (læring, omsorg, danning, dokumentasjon, fellesskap og sosial kompetanse) i Rammeplanen, verdiene våre og foreldresamarbeidet.

Barnas synspunkter, tanker og meninger får vi hver dag. Kunsten er å høre og se disse og ikke minst gjøre noe med det. Det er viktig å finne ut hvordan barna opplever sin barnehagehverdag, og det er viktig at de får bidra.

Vi må være bevisste på at barn har ulike uttrykksmåter ut fra alder.

Barna får gi sin vurdering i barnesamtaler som vi har hver vår med barna på stor avdeling.

Synspunkter fra foreldrene innhenter vi gjennom daglig kontakt, foreldresamtaler, foreldremøter, styremøter, årsmøte og brukerundersøkelser.

Vi ønsker deltakelse, engasjement, tilbakemeldinger og spørsmål om planer, informasjon, temaer og aktiviteter fra foreldre.

Vi ønsker å få fram detaljer om hva som skal til for at våre foreldre skal være fornøyd med Hakkebakkeskogen barnehage.

Gjennom dette arbeidet vil vi være i utvikling og hele tiden jobbe for å bli en bedre barnehage.

Dokumentasjon

-grunnlaget for refleksjon og læring

Dokumentasjon via bilder, tegninger, barnas utsagn... gir et innblikk i barnas hverdag for foresatte. Dette tilstreber vi å få fram. Det er også et godt utgangspunkt for gjenkalling og samtale med barna.

Pedagogisk dokumentasjon:

«Dokumentasjon blir til pedagogisk dokumentasjon først når den blir gjort til gjenstand for refleksjon.» Birkeland 2007

Praksisfortellinger

Det å reflektere over egen pedagogisk praksis gir god og viktig læring til hele personalet. Vi bruker praksisfortellinger på våre personalmøter, planleggingsdager og foreldremøter.

Tilrettelegging

Alle barna i Hakkebakkeskogen barnehagen skal få et tilbud som er tilpasset sine behov og forutsetninger. Vi legger det pedagogiske tilbudet til rette så langt det lar seg gjøre i forhold til å møte barn og foreldres behov. Om barnet har behov som går utover barnehagens mulighet for tilrettelegging, tar vi, i samarbeid med foreldre, kontakt med andre samarbeidspartnere som kan bidra på området. Dette kan være:

- familiesenteret / helsestasjonen
- norskskolen
- pedagogisk psykologisk tjeneste i Larvik (PPT)
- barnevernet

Kvalitet

Våre tanker rundt kvalitet i vår barnehage, på plan.dagen 04.01.16

(Med utgangspunkt i en artikkel om funn i forskningsprosjektet «Blikk for barn»)

Med utgangspunkt i forskning rundt de minste barna.

- Vi må passe på at det ikke blir for mange barn ute, når de små legges.
- Ved tilgang på masse leker vil leker fort flyte utover gulvet, dette inspirer ikke nødvendigvis til god lek.
- Det er viktig at vi har leker tilgjengelig og synlig, slik at barna kan peke på hva de ønsker å leke med, og personalet henter det ned.
- Vi tenker at det er viktig å ha en rullering på hvilke leker som til enhver tid er tilgjengelig for barna.
- Det kan være fint å ha flere leker av samme type, slik at blant annet parallelleken stimuleres. Det er også god læring i å vente på tur og å dele på leker.
- God kvalitet handler også om å få til et godt samarbeid med foreldre, slik at barna får en best mulig hverdag i barnehagen.

Barnehagens arbeidsmåter

Plan for progresjon i forhold til fagområdene, men også i forhold til omsorg, lek, danning og læring

FAGOMRÅDENE	1 og 2-åringene	3 og 4-åringene	5-åringene
Kommunikasjon, språk og tekst. <i>Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kroppslig og språklig kommunikasjon er viktig for å uttrykke seg, for å bli forstått og å forstå andre.</i>	• Bli kjent med hverandre, lære navn. • Bli kjent med sanger/vers/rim/regler. • Bli kjent med dyreløyer. • Benneving i hverdagssituasjoner. • Bruke konkrete i kommunikasjon. • Bli kjent med hverandres uttrykk i samspillet.	• Spille lotto. • Kjenne igjen sitt eget navn. • Begynnende skrive • Lytte til lydbøker. • Tid til rollelek. • Gjenfortelle historier. • Bruke språket i lek og samspill med andre barn.	• Spille kort. • Øve på å skrive navnet sitt. • Gi uttrykk for meninger. • Kunne føre en samtale. • Håndtere Ipad. • Tekstskaping. • Sette ord på følelser. • Utforske andre språk. • Bruke språket til å utvikle leken, forhandle og finne løsninger.
Kropp, bevegelse, mat og helse <i>Gjennom kroppslig aktivitet lærer barna seg selv å kjenne. Når barna er i bevegelse skaffer de seg erfaring og kunnskap. Variert fysisk</i>	• Lek med ball. • Musikk og bevegelse. • Fokus på omsorg og relasjoner • Rolig tempo, med voksne som har tid til å se barna.	• Øve på å klippe og lime. • Vaske hender. • Turer i nærmiljøet • Påkledning. • Kaste med ball. • Musikk og bevegelse.	• Selvstendighetstrening. • Smake på ulike mat. • Kjenne til sunn og usunn mat. • Spikke. • Gå lengre turer.

aktivitet er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeheerskelse.			
Kunst, kultur og kreativitet <i>Barnehagen skal legge til rette for at barna opplever den norske kulturarven, gjennom uttrykksformer som bildekunst, musikk, dans, drama og litteratur.</i>	• Bli kjent med ulike formingsaktiviteter, fingermaling, pensel, papir og farger. • Instrumenter. • Bevegelse etter musikk.	• Leke med plastelina. • Dramatisering/rollelek. • Erfaring med veving. • Bevegelse etter musikk.	• Bli kjent med ulike forfattere. • Kjennskap til blanding av primærfarger. • Skikk og bruk. • Delta i lokale arrangementer. • Tørre å opptre.
Natur, miljø og teknologi <i>Barna skal bli kjent med planter, dyr, landskap, årstider og vær. Barna skal få lære respekt for samspillet i naturen. Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle slags årstider og i alle slags vær.</i>	• Bli kjent med uteområdet. • Turer i nærmiljøet. • Opplevelser i forhold til sol, regn, snø og vind. • Lek med naturmaterialer.	• Miljøvern, naturvett. • Være ute i all slags vær. • Utforske det vi finner ute.	• Lære om kildesortering. • Navn på dyr og insekter. • Hvordan ferdes i naturen. • Navn på trær og blomster. • Undring rundt årstider. • Spikke, snekre. • Konstruksjonsleker • Digitale verktøy.

Etikk, religion og filosofi. <i>Barnehagen skal formidle verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven. Barnehagen må ta hensyn til den enkelte familie sin kulturelle og religiøse tilknytning.</i>	● Mitt og ditt. ● Empati, være god mot andre. ● Turtaking. ● Religiøs tilknytning.	● Hjelpe hverandre. ● Stille spørsmål, undre seg sammen. ● Innsikt i tradisjoner.	● Høytider og tradisjoner. ● Filosofere, hvor er snømannen om sommeren? ● «Arbeidsgruppa» ● Spill- og regellek.
Nærmiljø og samfunn. <i>Barnehagen skal styrke kunnskap til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur. Barna skal utforske og oppdage nærmiljøet sitt.</i>	● Jeg og familien min. ● Tilhørighet til de andre barna og barnehagen, gruppefølelse. ● Bli kjent med barnehagen ute og inne. ● Tur i nærmiljøet.	● Ta hensyn til andre. ● Bli kjent med biblioteket. ● Bli kjent med byen vår. ● Høre om forskjellige yrker.	● Få ansvarsoppgaver, «dagens hjelper». ● Bli kjent med ting som skjer i Larvik. ● Skolebesøk.
Antall, rom og form. <i>Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barnas egen utforskning av matematiske begreper gjennom lek og hverdagslige aktiviteter.</i>	● Telle til.. ● Mengder; en, to, mange. ● Liten-stor. ● Opp-ned. ● Sortere farger, leker.. ● Puttebokser, erfaring med former.	● Puslespill. ● Likheter og ulikheter. ● Former og mønstre. ● Lete etter former inne og ute.	● Enkle regnestykker. ● Følge regler. ● Dekke bordet. ● Kjenne til geometriske former. ● Kjenne enkle tallbilder. ● Konstruksjonslek.
Omsorg	● Ivareta trygge rutiner ● Nærhet	● Barna må få oppleve lydhørhet og forståelse i kommunikasjon	● Barna må få oppleve anerkjennelse og medvirkning.

	● Tett oppfølging ● Tydelig samspill		Personalet må være tilstede og tilgjengelig.
Lek	● Personalet inspirerer til parallell-lek. ● Grovmotorisk lek er viktig, både det fysiske rom og barnehagens leker skal inspirere til dette. ● Funksjonslek ● Barna må få bruke hele seg til å utforske sine omgivelser.	● Vi tilrettelegger for symbollek ved å gjøre innkjøp av leker som kan brukes til dette (eks. klosser som kan være både biler, hus osv) ● Barna må få tid og rom til å leke «late som lek». ● Vi er også opptatt av at barna skal kunne underholde seg selv ved å holde i gang en lek alene, og ikke nødvendigvis være avhengig av andre for å få til lek.	● Barna må få tid og rom til rollelek. ● Det fysiske miljøet og lekene må være tilrettelagt for konstruksjonslek. ● Personalet drar i gang regelleker ● Vi leker i forskjellige miljø, i skogen, på torvet osv. ● Vi legger opp til lekegrupper med samspill som tema.
Danning	● Tryggheten er veldig viktig for de minste barna. Den må være på plass sammen med tillit og samspill.	● Veiledning i forhold til valg man skal ta, god kommunikasjon og tydelige og forståelige grenser. ● Vi øver på å være oss selv i samspill med andre.	● Pedagogisk opplegg med «Grønne tanker, glade barn». ● Utvikle empati, og bruke dette i praksis. ● Barna skal oppfordres til å finne gode løsninger når det er behov for dette i samspill med andre.
Læring	● Personalet må snakke om det som skjer rundt barna, med barna. ● Det fysiske miljøet må inspirere til utforsking – leker må være i	● Barna trenger opplevelser og inspirasjon. Så jobber vi med at barna skal ta med seg dette inn i sin lek og læring (turer, eventyr osv..)	● Vi jobber med mer tilrettelagte pedagogiske aktiviteter, men er også opptatt av å inspirere til mer spontan utforsking.

	tilgjengelig høyde og tilpasset barnas alder og utviklingsniv å.		
--	--	--	--

Barnehagens digitale praksis

Hver avdeling har en iPad som barna kan få bruke etter avtale. Det er lagt inn apper som inspirere til kreativt samspill og læring, vi har styrt unna spill og konkurransepregede apper. Det er viktig for oss at barna både lærer å samarbeide, men også å vente på tur. Vår tanke er også at iPadene kan brukes til å innhente informasjon om forskjellig tema som opptar barna. Da får man tilgang til både bilder og fagstoff som kan øke kunnskap for både små og store, og som kan inspirere til både lek og formingsaktiviteter.

Vi bruker også iPhone til å delta i «Stolpejakten». Dette er en spennende aktivitet for barna. Det er god læring i forhold til å bruke kart, men det er også god læring i at vi ikke alltid klarer å finne det vi er på jakt etter.

Barnehagens fagområder

Vi arbeider ikke nødvendigvis med et fagområde av gangen. Som oftest opptrer flere fagområder samtidig når vi holder på med et prosjekt/tema. Arbeidet med fagområdene blir dokumentert på oppslagstavlene i barnehagen.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna :

- lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne
- videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- bruker sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og å skape positive relasjoner i lek og annet samvær
- får et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler og som inspirasjon til fabulering og nyskapning
- lytter til lyder og rytme i språket og blir fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver
- blir kjent med bøker, sanger, bilder, media m.m.

I Hakkebakkeskogen barnehage er vi svært opptatt av dette fagområdet. Språket er et viktig grunnlag bl.a. for arbeidet med sosial kompetanse og barns medvirkning i barnehagen.

BØKER er en viktig inspirasjonskilde i barnehagen vår, vi ønsker å være en BOK-BARNEHAGE og våren 2020 ble vi med i «prosjekt språkkommune» i regi av Larvik kommune.

Vi legger vekt på språkstimulering gjennom:

- å bruke språket i hverdagen; sette ord på det som skjer
- lese og samtale om bøker
- de yngste barnas ytringer og bruk av konkreter i forbindelse med bøker
- tekstsaking ; tekst til bilder og tegninger, referater fra turer og opplevelser, barnas historier/fortellinger
- lytte til det barna har å fortelle
- sanger, vers, rim/regler – lek med språk
- fokusord som henges opp på avdelingen
- laminerte språkbilder på stallebordet
- motiver på veggen som vi kan samtale om

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Gjennom arbeid med kropp, bevegelse og helse skal barnehagen bidra til at barna :

- får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring
- skaffer seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer
- videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet
- får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider
- utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får forståelse av hvordan en bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen
- utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige
- får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold

I Hakkebakkeskogen barnehage er vi ute hver dag uansett vær. Vi liker å gå på tur i nærmiljøet, og har flere fine områder i nærheten. Eksempler på dette er Bøkeskogen, «Bak Fram», Doktorfjellet, Furumoa, «Kjærkebukta».. På Mesterfjellet og Klatrefjellet kan barna klatre, gå i ulendt terreng, balansere, rulle.. I barnehagen har vi utstyr til motorisk lek og legger opp til aktiviteter rundt dette.

Barn er opptatt av kropp og bevegelse og det bygger vi opp under.

Vi er opptatt av et sunt og variert kosthold.

Vi ønsker å arbeide med gode vaner i forhold til kosthold og bevegelse.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna :

- utvikler følsomhet til å lytte, iakttå og uttrykke seg gjennom allsidige møter med og refleksjon over kultur, kunst og estetikk
- styrker sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk
- tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- utvikler sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet
- utvikler elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form for å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, sang, dans og drama
- opplever at kunst, kultur og estetikk bidrar til nærhet og forståelse

Vi vil bruke bøker som inspirasjonskilde til forming og dramatisering.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Gjennom arbeid med natur, miljø og teknikk skal barnehagen bidra til at barna:

- opplever naturen og undring over naturens mangfoldighet
- opplever glede ved å ferdes i naturen og får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen
- får erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon
- lærer å iaktta, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske verdenen
- erfarer hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet

Mesterfjellet er "vårt" spesielle sted og dit går vi til alle årstider og i all slags vær. Der er det en fantastisk utsikt og der kan vi finne kongler, pinner, nyper, nøtter, blomster og lyng. Vi vet om to maurtuer og vi har sett "slanger" der. Vi ser striper etter fly på himmelen, vi ser fugler, månen, horisonten, vi hører toget og sirener - et flott utgangspunkt til undring.

ANTALL, ROM OG FORM

Gjennom arbeid med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna :

- opplever glede over å utforske og leke med tall og former
- tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper
- erfarer, utforsker og leker med form og mønster
- erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne
- erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering

Barna teller og måler, de "ser" tiden med timeglass, de dekker på bordet/teller antall kopper, spiller spill med former og terning, likheter og ulikheter, de bygger med klosser og de sorterer etter form og farge.

De yngste barna teller til 3 før de hopper, løper....

Vi leker med tall og former.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Gjennom arbeidet med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna:

- erfarer at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger
- tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier
- utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet
- får innsikt i kristne grunnverdier og deres plass i kulturen
- får kjennskap til kristne høytider og tradisjoner
- får kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen
- blir kjent med religion, etikk og filosofi som en del av kultur og samfunn
-

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna :

- utvikler tillit til egen deltagelse i og påvirkning av fellesskapet
- erfarer at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap
- blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet
- opplever at det tas like mye hensyn til gutter og jenter
- blir kjent med noen historiske endringer i lokalmiljø og samfunn
- utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett
- blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv

Vi bruker nærmiljøets ressurser til gode opplevelser. Vi øker radiusen for turer etterhvert som barna blir eldre. Det er utrolig hva som skjer rett utenfor gjerdet; skolebarn til/fra skolen, bussen kjører forbi og vi kjenner noen av sjåførene, sopebilen og forbipasserende stopper opp for en prat.

GODKJENNING

Årsplanen sendes til styret for godkjenning i august hvert år.

Årsplanen for Hakkebakkeskogen barnehage SA, barnehageåret 2022/2023 er godkjent:

Sted, dato: Larvik 22.02.23

Hakkebakkeskogen barnehage SA

Håkons gate 39

3257 Larvik

E-post: hakkebakkeskogen.b@gmail.com

Telefon: 33 18 26 74

Direkte til kontor: 45 97 58 58

Direkte til avdeling: 45 97 58 59